Prevencija: Školski preventivni program

Provoditelj: Strukovna škola Virovitica
Godina provedbe: 2024

Kratki opis programa

Školski preventivni program (ŠPP) integrirani je dio odgojno-obrazovnog procesa koji provode razrednici, nastavnici, stručna suradnica psihologinja, stručna suradnica pedagoginja i vanjski suradnici Škole. Ostvaruje se provođenjem predavanja i/ili radionica za učenike u sklopu redovne nastave (uglavnom tijekom sati razrednog odjela), kroz stručnu podršku i edukaciju za nastavnike te predavanja za roditelje.

Sažetak programa

Temeljni cilj Školskog preventivnog programa je izgradnja odnosa s djetetom/učenikom koji se temelji na kvalitetnoj komunikaciji, međusobnom uvažavanju, povjerenju, poštovanju i otvorenosti, a takav odnos je i prilika djetetu/učeniku da iz njega uči kako stvarati i održavati kvalitetne odnose.
Cilj našeg preventivnog djelovanja je pomoći učenicima da razviju vještine, znanja i kompetencije koje će doprinijeti tome da se uspješno nose s izazovima na koje nailaze i izrastu u zadovoljne, odgovorne i samostalne ljude. Dio tema našeg preventivnog programa ima cilj potaknuti pozitivni i cjelokupni razvoj učenika (tjelesni, kognitivni, emocionalni, socijalni i profesionalni), usvajanje zdravih stilova i navika te osobno i društveno odgovornih (prosocijalnih) oblika ponašanja, što se planira realizirati kroz provođenje programa „Abeceda prvencije“. Učenici će kroz aktivnosti obuhvaćene ovim programom razvijati vještine iz područja socio-emocionalnog učenja poput prepoznavanja vlastitih i tuđih emocija, vrijednosti, snaga i ograničenja. Cilj je da se uključi svaki razrednik i uz pomoć svojih osnovnih pedagoških kompetencija, i podrške stručne službe škole, provede aktivnosti s učenicima jer je svaki odgojno-obrazovni djelatnik škole odgovoran za preventivno djelovanje. Također, cilj je uključivanje i roditelja učenika na način da će razrednici održati minimalno dva tematska roditeljska sastanka kroz školsku godinu.
Kako bi Škola bila, prije svega, sigurno i ugodno mjesto za učenike, cilj nam je omogućiti djeci i mladima stjecanje znanja, vještina te usvajanja vrijednosti i pozitivnih stavova o miru, nenasilju i konstruktivnom rješavanju sukoba, poštivanju različitosti te općenito cijeli niz socio-emocionalnih kompetencija potrebnih za odrastanje i razvoj u pozitivnoj školskoj klimi, kroz aktivnosti u sklopu projekta „Možemo to riješiti“. Projektom se osnažuju nastavnici, učenici i roditelji za preuzimanje aktivne uloge u nenasilnom rješavanju sukoba. Navedeno se planira postići edukacijom i podrškom odgojno-obrazovnih djelatnika te samih učenika u implementaciji programa školske i vršnjačke medijacije – preventivnog programa pozitivnog razvoja i neprihvatljivog ponašanja djece i mladih.
I ove godine planiramo provedbu SNEP programa za učenika prvih, drugih i trećih razreda, koji se fokusira na teme seksualnog nasilja u obitelji, elektroničkog seksualnog nasilja i seksualnog nasilja u mladenačkim vezama. Snep programom želimo pridonijeti smanjivanju rizika seksualnog nasilja nad i među mladima. Zadnjih nekoliko godina je posebno izraženo postalo elektronsko nasilje među učenicima svih dobnih skupina, stoga je nužno dodatno podići svijest o vrstama i oblicima ove vrste nasilja te njegovim negativnim utjecajima na psihofizičko zdravlje pojedinca. Dodatna motivacija za provođenje ovog programa je i činjenica da učenici tijekom srednjoškolskog obrazovanja počinju ulaziti u intimne veze, koje su nerijetko obilježene i određenim nasilnim ponašanjima među partnerima, zbog čega je važno educirati učenike i preventivno djelovati.
Određeni broj učenika svih razrednih odjela redovito konzumira duhanske proizvode, alkohol i energetska pića. Iz godine u godinu ustrajemo u poučavanju učenika o zdravim stilovima življenja i potičemo ih na kvalitetno planiranje slobodnog vremena, pronalazak zanimljivih hobija i aktivnosti koje će ih zaokupljati i istovremeno pozitivno utjecati na njihovo zdravlje. S tim ciljem nastavljamo suradnju s djelatnicima Zavoda za javno zdravstvo „Sveti Rok“ Virovitica u provedbi projekata „Zdrav za pet“, kojemu se ove godine pridružuje i projekt „Nije istina da sredstva ovisnosti koriste svi - Nemoj ni ti“, u sklopu kojega će razrednici provoditi preventivne aktivnosti za učenike. Kako bi osnažili razrednike u tom djelovanju, planirana je edukacija za nastavnike o štetnom djelovanja novih sredstava ovisnosti na zdravlje i ponašanje te o povezanosti rizičnih ponašanja i razvoja ovisnosti.

Suradnju nastavljamo i s djelatnicima PU Virovitičko-podravske i HAK-a zbog toga što pojedini učenici završnih razreda kreću u autoškolu i postaju vozači te smatramo važnim utjecati na prevenciju konzumacije alkohola za vrijeme vožnje, poučavajući ih o štetnim utjecajima djelovanja alkohola na sposobnosti vozača i općenito poticati na primjerena i sigurna ponašanja za vrijeme vožnje.
Budući da jedan dio učenika koji završavaju srednjoškolsko obrazovanje planira odseliti u drugi grad ili inozemstvo radi posla, dio preventivnog djelovanja odnosi se na informiranje o rizicima trgovanja ljudima i razvoj samozaštitnog ponašanja mladih, u suradnji s PU virovitičko podravskom.
Dio preventivnog djelovanja usmjeren je i na mentalno zdravlje nastavnika. Ove godine planiramo produbiti znanja o emocionalnoj inteligenciji. Kroz predavanje stručne suradnice psihologinje nastavnici će imati priliku naučiti više o uspješnom prepoznavanju i upravljanju vlastitim emocijama u nastavnom procesu i suradnji s kolegama te prepoznavanju tuđih emocija i prilagodba vlastitog ponašanja konkretnoj situaciji.

1. Županije provedbe
Virovitičko-podravska

2. Datum početka i završetka programa
Datum početka: 08.09.2024
Datum završetka: 31.08.2025

3. Ostvaruje li program formalno partnerstvo u zajednici
da

4. Ako da, s kim (suradnik u provedbi)
HZJZ, MUP, HAK

5. Dosadašnja iskustva udruge/institucije u provođenju istog ili sličnih programa
Mjesto provedbe programa: Strukovna škola Virovitica
Godina u kojoj se program provodio: 2024.
Broj obuhvaćenih korisnika: 319

6. Je li program originalno autorsko djelo nositelja ili je preuzet za korištenje uz dozvole autora
Izvor programa: Originalni program
Originalni naziv programa na jeziku s kojeg je preuzet:

7. Razina preventivnih intervencija
Univerzalna

8. Okruženje na koje je program primarno usmjeren
Škola

9. Rizični i zaštitni čimbenici na koje program cilja
Rizični čimbenici: Nerazvijene ili slabo razvijene komunikacijske vještine i vještine rješavanja sukoba, loši obiteljski odnosi, smanjen školski uspjeh, nedovoljna socijalna podrška, teškoće u razvoju...
Zaštitni čimbenici: Socijalna podrška, kvalitetni obiteljski odnosi, razvijene komunikacijske vještine i vještine rješavanja sukoba, uredan fizički i psihički razvoj

10. Procjena potreba
Način provedbe: predavanja, radionice, individualno/grupno savjetovanje
Očekivani rezultati: Razvoj i unaprjeđenje komunikacijskih vještina i vještina rješavanja sukoba, zdravi međuljudski odnosi, prevencija različitih oblika nasilja, prevencija zlouporabe alkohola i droga

11. Trajanje programa

Trajanje jednog ciklusa programa u tjednima: 35

12. Ciljevi programa

Opći: Temeljni cilj Školskog preventivnog programa je izgradnja odnosa s djetetom/učenikom koji se temelji na kvalitetnoj komunikaciji, međusobnom uvažavanju, povjerenju, poštovanju i otvorenosti, a takav odnos je i prilika djetetu/učeniku da iz njega uči kako stvarati i održavati kvalitetne odnose.
Specifični: Naziv teme/aktivnosti u sklopu Školskog preventivnog programa, kratak opis aktivnost, ciljevi/ishodi za učenike:

1. „Nije istina da sredstva ovisnosti koriste svi - Nemoj ni ti“

Namjena i opis aktivnosti:
Prevencija ovisnosti učenika kroz osnaživanje samozaštitnih kapaciteta učenika u prevenciji ovisnosti i afirmaciji zdravlja.
Razrednici će održati predavanja za učenike putem prezentacija HZJZ:
1. "Nije istina da sredstva ovisnosti koriste svi - nemoj ni ti"
2. "Štetnost duhanskih proizvoda i nikotinskih vrećica"
3. "Energetska pića nisu za mlada bića"

Ishodi za učenika/učenicu:
-prepoznaje i izbjegava rizične situacije u društvu i primjenjuje strategije samozaštite;
-razlikuje oblike ovisnosti i njihove posljedice;
-razlikuje učinkovite od neučinkovitih načina samozaštite;
-navodi službe koje pružaju pomoć i zaštitu;
-analizira uzroke i posljedice određenih rizičnih ponašanja i ovisnosti;
-objašnjava opasnosti konzumacije alkohola i drugih psihoaktivnih tvari i akutnog trovanja alkoholom i drugim psihoaktivnim tvarim

2. „Zdrav za pet“

Namjena i opis aktivnosti:
Namjena programa je osvijestiti utjecaj različitih sredstava ovisnosti na život i zdravlje mladih. Planirano je predavanje za učenike o utjecaju psihoaktivnih tvari, načinima zlouporabe i strategijama samozaštite.

Ishodi za učenika/učenicu:
-prepoznaje i izbjegava rizične situacije u društvu i primjenjuje strategije samozaštite;
-razlikuje oblike ovisnosti i njihove posljedice;
-razlikuje učinkovite od neučinkovitih načina samozaštite;
-navodi službe koje pružaju pomoć i zaštitu;
-analizira uzroke i posljedice određenih rizičnih ponašanja i ovisnosti;
-objašnjava opasnosti konzumacije alkohola i drugih psihoaktivnih tvari i akutnog trovanja alkoholom i drugim psihoaktivnim tvarima.

3. Snep program

Namjena i opis aktivnosti:
Pridonijeti smanjivanju rizika seksualnog nasilja nad i među mladima, kroz sljedeće podteme:

1. razred: Seksualno nasilje i seksualno nasilje u obitelji
2. razred: Seksualno elektroničko nasilje
3. razred: Seksualno nasilje u mladenačkim vezama
U svakom razredu provode se dvije radionice, prema sljedećoj strukturi:
1.Seksualno nasilje
2.Seksualno nasilje u obitelji
3.Elektroničko seksualno nasilje
4.Zaštita od elektroničkog seksualnog nasilja
5.Seksualno nasilje u mladenačkim vezama
6.Prepoznavanje i zaštita od seksualnog nasilja u mladenačkim vezama

Ishodi za učenika/učenicu:
-nabrojiti uzroke, oblike i posljedice seksualnog nasilja;
-opisati mehanizme povećanog rizika od seksualnog nasilja;
-povezati seksualno nasilje s (ne)ravnopravnosti u društvu (predrasude);
-zalagati se za afirmaciju ravnopravnosti spolova u odnosima i javnoj komunikaciji;
-oblikovati pravila sigurnog ponašanja radi zaštite od elektroničkog seksualnog nasilja;
-navesti i koristiti sustave za podršku, pomoć i prijavu u slučaju bilo kojeg oblika seksualnog nasilja;
-pokazati suosjećanje prema osobama koje su preživjele seksualno nasilje.

4. Abeceda prevencije

Namjena i opis aktivnosti:
Razrednici na satovima razrednika provode odabrane aktivnosti s učenicima. Za trogodišnju strukovnu školu minimum je dvije aktivnosti u polugodištu, dakle minimalno četiri aktivnosti u nastavnoj godini. Razrednik, uz podršku stručne službe, izabire aktivnosti za provođenje u razredu i na roditeljskom sastanku.
U realizaciji sudjeluju svi učenici škole. Školska koordinatorica za preventivne programe prati provedbu aktivnosti, pruža podršku razrednicima, prikuplja podatke o provedenim aktivnostima i objedinjuje ih. Školski koordinator sudjeluje na follow-up sastancima tri puta kroz nastavnu godinu za županijskim koordinatorom za školske preventivne programe.
Također, razrednici će održati minimalno dva tematska roditeljska sastanka kroz školsku godinu s roditeljima učenika.

Ishodi za učenika/učenicu:
-prepoznati vlastite osjećaje i misli te razumjeti način na koji utječu na ponašanje drugih (uključuje prepoznavanje vlastitih snaga, izazova i ograničenja);
-regulirati vlastite osjećaje, misli i ponašanja u različitim situacijama (uključuje strategije odgode zadovoljstva, upravljanja stresom, kontrole impulsa, unutarnje motivacije i postizanja osobnih/akademskih ciljeva);
-uvažavati druge i drugačije perspektive, pokazati empatiju i poštivanje različitosti kultura i porijekla;
-razvijati i održavati zdrave odnose s drugima, obuhvaćajući raznolike pojedince i društvene grupe (uključuje vještine jasne komunikacije, kvalitetnog slušanja i izražavanja vlastitih potreba, suradnje);
-donositi konstruktivne izbore ponašanja i društvenih interakcija, usmjerenih prema osobnoj dobrobiti i dobrobiti drugih

5. Sigurno u prometu

Namjena i opis aktivnosti:
Prevenirati rizično ponašanje mladih uz prometu i educirati učenike o posljedicama vožnje pod utjecajem alkohola i droge kroz predavanja za učenike.

Ishodi za učenika/učenicu:
-prepoznati rizike s kojima se suočavaju mladi vozači (motociklizam i automobilizam);

-navesti rizike i posljedice korištenja alkohola i droga u prometu;
-prepoznati i navesti rizike vožnje s vozačima koji su u alkoholiziranom stanju

6. Trgovanje ljudima

Namjena i opis aktivnosti:
Informiranost učenika o rizicima trgovanja ljudima i razvoj samozaštitnog ponašanja mladih koji odlaze na školovanje ili rad u drugi grad ili inozemstvo.

Ishodi za učenika/učenicu:
-prepoznaje i izbjegava rizične situacije u društvu i primjenjuje strategije samozaštite;
-razlikuje učinkovite od neučinkovitih načina samozaštite;
-navodi službe koje pružaju pomoć i zaštitu

7. Možemo to riješiti

Namjena i opis aktivnosti:
Program je izrađen u sklopu projekta:
„MOŽEMO TO RIJEŠITI: cjelovit pristup školskim procesima u prevenciji vršnjačkog nasilja“ koji je prijavljen na natječaj Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih (očekivani rezultati u listopadu 2024.).
Projektom se osnažuju škole (učitelji, učenici, roditelji) za preuzimanje aktivne uloge u nenasilnom rješavanju sukoba. Navedeno se planira postići edukacijom i podrškom odgojno-obrazovnih djelatnika te samih učenika u implementaciji programa školske i vršnjačke medijacije – preventivnog programa pozitivnog razvoja i neprihvatljivog ponašanja djece i mladih.

Cilj programa je omogućiti djeci i mladima stjecanje znanja, vještina te usvajanja vrijednosti i pozitivnih stavova o miru, nenasilju i konstruktivnom rješavanju sukoba, poštivanju različitosti te općenito cijeli niz socio-emocionalnih kompetencija potrebnih za odrastanje i razvoj u pozitivnoj školskoj klimi.
U sklopu programa su planirane sljedeće aktivnosti:
1. Edukacije školskog tima (3 – 5 djelatnika/ce) putem kojih će se djelatnike osnažiti za dugoročnu implementaciju školske i vršnjačke medijacije u školi,
2. Provođenje najmanje tri radionice s učenicima škole na teme nenasilne komunikacije, prevencije neprihvatljivog ponašanja te jačanja vještina mirnog rješavanja sukoba.

8. „Dan ružičastih majica“

Namjena i opis aktivnosti:
Cilj aktivnosti je prevencija nasilja među učenicima u školi, stvaranja pozitivnog ozračja i netolerancije na nasilje. Planiramo obilježiti dan borbe protiv vršnjačkog nasilja oblačenjem ružičastih majica kao znak podrške i uređenje panoa i prostora škole.

9. Rad s nastavnicima:
Podrška stručnih suradnica nastavnicima u radu s učenicima s teškoćama u razvoju
Suradnja stručnih suradnica s razrednicima i nastavnicima u sklopu provođenja savjetodavnog i preventivnog rada s učenicima s problemima u ponašanju
Suradnja stručnih suradnica s nastavnicima sklopu procjene psihofizičkog stanja učenika radi određivanja primjerenog oblika školovanja; suradnja u sklopu provođenja preventivnog rada s učenicima s problemima u ponašanju; zajednička podrška učenicima tijekom školovanja
Mentalno zdravlje nastavnika - predavanje stručne suradnice psihologinje za nastavnike
Nove ovisnosti: rizici za mlade, izazovi za sve - predavanje prof. Siniše Brlasa (ZZJZ "Sveti Rok Virovitičko-podravske

županije") na Nastavničkom vijeću

Rad s roditeljima:
Abeceda prevencije - realizacija tema po izboru razrednika na roditeljskim sastancima
Suradnja s roditeljima u sklopu procjene psihofizičkog stanja učenika radi određivanja primjerenog oblika školovanja; zajednička podrška učenicima tijekom školovanja
Suradnja s roditeljima u sklopu provođenja savjetodavnog rada s učenicima s problemima u ponašanju

13. Ciljana skupina
Srednja škola

14. Korisnici programa
Opis korisnika: Učenici, roditelji učenika, Nastavničko vijeće Strukovne škole Virovitica
Broj korisnika na godišnjoj bazi: 319 učenika, njihovi roditelji i Nastavničko vijeće SSV (oko 50 članova)

15. Metode korištene u programu
Savjetovanje, Predavanje, Radionica

16. Program je evaluiran
da

17. Vrsta provedene evaluacije
Da - Evaluacija procesa

18. Metoda evaluacije
post it papirići za učenike, upitnik za razrednike, analiza dokumentacije

19. Evaluatori
Unutarnji

20. Najvažniji rezultati evaluacije

21. Program je promoviran u okviru medijske kampanje na nacionalnoj i/ili lokanoj razini
Promoviran: ne
Sadržaj i tijek kampanje:

22. Ukupni proračun programa za jednu godinu provođenja (HRK)

23. Izvori financiranja
Vlastita sredstva (HRK):
Gradsko financiranje (HRK):
Županijsko financiranje (HRK):
Nacionalno financiranje (HRK):
Drugi izvori (HRK):